Hukuk Bölümü 2007/202 E. , 2007/148 K.

- IDARI PARA CEZASINA KARŞI YAPILAN ITIRAZ
  - KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 47

"İçtihat Metni"

Davacı : S.U.

Davalı : -

OLAY : 22.11.2006 gün ve 166199 sayılı trafik ceza tutanağı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 47. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin ihlal edildiğinden bahisle davacı adına idari para cezası verilmiştir.

Davacı, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ÇORUM 1. SULH CEZA MAHKEMESİ; 15.1.2007 gün ve Müteferrik:2006/1205 sayı ile, Çorum Emniyet Müdürlüğü Trafik Tescil Şube Müdürlüğü'nün 22.11.2006 tarih ve 166199 sayılı ceza tutanağı ile verilmiş 101,00 YTL idari para cezasına itiraz edildiği, itiraz eden her ne kadar davalı idarece 2918 sayılı Yasa'nın 47/1-b maddesi gereğince tahakkuk ettirilen 101.00 YTL tutarındaki idari para cezasının kaldırılmasını talep etmiş ise de; 19.12.2006 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5560 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 31. maddesi gereğince 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde yapılan değişiklik ile, idari yaptırım kararına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağının düzenlendiği, oysa, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu incelendiğinde, bu Yasadan kaynaklanan idari para cezalarına karşı Mahkemelerinin görevli ve yetkili olmadığı, genel yetkili ve görevli mahkemenin idare mahkemesi olduğu, tebliğ tarihinden itibaren itiraz edenin yetkili idare mahkemesine itiraz edebileceği, ayrıca Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarında da yapılan eylemin idari işlem olması bakımından meselenin çözümünün idari yargının görev alanı kapsamında olduğunun belirtildiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, idari para cezası verilmesine ilişkin söz konusu işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ÇORUM İDARE MAHKEMESİ; 14.3.2007 gün ve E:2007/57 sayı ile, S.U. tarafından, kendisine kırmızı ışık ihlali nedeniyle 101.00 YTL para cezası verilmesine ilişkin Çorum Bölge Trafik Müdürlüğü'nün 22.11.2006 tarih ve 166199 seri no'lu trafik ceza tutanağının iptali istemiyle hasım gösterilmeden dava açıldığı, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesinden söz ederek, incelenen davada; davacının Ankara istikametinden Merzifon istikametine aracıyla seyahat ederken kırmızı ışık ihlali yaptığından bahisle Çorum Bölge Trafik Müdürlüğü trafik ekiplerince durdurularak 101.00 YTL para cezası verilmesi üzerine söz konusu ceza tutanağının iptali istemiyle adli yargıda açılan dava sonucunda, Çorum 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 15.1.2007 tarih ve 2006/1205 Müteferrik sayılı görev ret kararı üzerine işlemin iptali istemiyle Mahkemelerinde bu davanın açıldığının anlaşıldığı, olayda, davacıya 101.00 YTL para cezası verilmesine ilişkin trafik ceza tutanağının iptali istemiyle adli yargıda açılan davada; adli yargı yerince verilen görevsizlik kararında uyuşmazlığın idari nitelikte olduğu ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda bu Kanundan kaynaklanan idari para cezalarına sulh ceza mahkemelerinin bakacağına ilişkin bir hüküm olmadığı belirtilmekte ise de; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi ile değişik 3. maddesinden ve 27. maddesinin 1 no'lu bendi ile aynı maddenin 6.12.2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile değişik 8 no'lu bendinden bahisle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda, bu kanuna göre verilecek para cezalarına karşı idari yargıda dava açılabileceğine ilişkin açık bir düzenleme olmadığı gibi, mezkur Kanunun "Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri" başlıklı 112. maddesinin birinci fıkrasında, "Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılır" hükmünün yer aldığı, yukarıda bahsi geçen mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; idari para cezalarına karşı açılacak davalarda eğer para cezasına dayanak alınan kanunda özel olarak idari yargı yeri görevli sayılmamış ise, para cezasına karşı sulh ceza mahkemesinde dava açılması gerektiği ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca düzenlenen, davacıya 101.00 YTL para cezası verilmesine ilişkin trafik ceza tutanağının iptali istemiyle açılan davanın çözümünde mezkur Kanunda açık olarak idari yargı görevli olarak gösterilmediğinden, adli yargının görevli olduğu sonucuna ulaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vererek, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Coşkun ÖZTÜRK, Z. Nurhan YÜCEL, Esen EROL, Levent ÖZÇELİK ve Celal IŞIKLAR'ın katılımlarıyla yapılan 02.07.2007 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince anılan Yasanın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşılmakla, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu

ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 2918 sayılı Yasa'nın 47. maddesine aykırılık nedeniyle, trafik zabıtasınca düzenlenen para cezasına ilişkin ceza tutanağının iptali istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir" denilmiş; 47. maddesinde, trafik işaretlerine uyma zorunluluğu ve bu zorunluluğa uymamanın müeyyidesi düzenlenmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Yasa'nın 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Yasada idari cezalarla ilgili davalarda (116. maddedeki itiraz yolu hariç) görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; bu Yasada gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye işaret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamış olması karşısında ve göreve ilişkin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmüştür.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanunun diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/108, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve gerekçeli kararı 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiş; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edilmiş; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağı belirtilmiştir.

Son olarak, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Çorum İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ İLE Çorum 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 15.1.2007 gün ve Müteferrik:2006/1205 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 02.07.2007 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.